

Onderwerp

Compensatie eindafrekening 2023 voor bewoners blokverwarming Portaal

Opsteller	Wouter Janssen	Behandeldatum	2 juli 2024
Programma	Werk en Inkomen	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom		

Advies

1. De Regeling noodfonds eindafrekening blokverwarming gemeente Nijmegen vast te stellen, waarmee de gemeente Nijmegen de hoge eindafrekeningen van huurders in blokverwarming afbetaalt;
2. Stichting Portaal te mandateren om de subsidieregeling uit te voeren, zodat zij de eindafrekening kunnen afbetalen;
3. Het benodigde bedrag van € 500.000 voor de regeling te dekken uit het programma Werk en Inkomen, Bijzondere bijstand 60132.S3364.44015.
4. De brief 'Raadsinformatiebrief Compensatie blokverwarming' aan de raad vast te stellen.

Aanleiding

Huurders van woningcorporaties met blokverwarming in Nijmegen hebben in april hoge eindafrekeningen voor hun energiekosten ontvangen. Bij ons is op dit moment bekend dat dit met name het geval is voor huurders van Portaal. Zij hebben een zeer hoog tarief betaald voor de inkoop van energie, vanwege een ongunstig moment van inkopen, veroorzaakt door onder andere de oorlog in Oekraïne. Voor 476 huishoudens is een rekening van gemiddeld €1.145,- gestuurd met bedragen die oplopen tot €4.000,-. De SP-fractie heeft 23 april schriftelijke vragen over deze eindafrekeningen gesteld¹, onder andere naar aanleiding van berichten in de media²³. Na de schriftelijke reactie van het college heeft de SP-fractie in de raadsvergadering van 5 juni een amendement⁴ ingediend om het lokale Noodfonds voor Energiekosten te heropenen. Het college heeft aangegeven dat voor Nijmegenaren met hoge energiekosten maatwerk mogelijk is via bestaand beleid. Voor de huurders van flats met blokverwarming is de situatie echter zo schrijnend dat bestaand beleid niet toereikend is. Voor deze groep ligt dit voorstel voor.

In overleg met de corporatie heeft de gemeente naar dit alternatief. Met dit voorstel stelt de gemeente Nijmegen een subsidieregeling vast waarmee corporaties de eindafrekeningen kunnen afkopen. Omdat bekend is dat de situatie bij huurders van Portaal zeer schrijnend is en Portaal exact weet om welke mensen het gaat, mandateert het college Portaal voor de uitvoering van deze regeling.

Beoogde impact

Dit voorstel draagt bij aan de ambitie:

¹ [Explosieve stijging energiekosten blokverwarming flats Nijmegen - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformaie.nl\)](https://www.ijbabs.nl/publicaties/Explosieve-stijging-energiekosten-blokverwarming-flats-Nijmegen)

² <https://www.rtl.nl/nieuws/rtl-z/artikel/5448647/torenhoge-naheffingen-bij-blokverwarming>

³ <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/ineens-stijgen-de-energiekosten-explosief-huurders-zijn-in-rep-en-roer-zij-hebben-al-bijna-niets-a1eb0c97/>

⁴ [Behoud je vangnet als de nood hoog is Nijmegen - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformaie.nl\)](https://www.ijbabs.nl/publicaties/Behoud-je-vangnet-als-de-nood-hoog-is-Nijmegen)

- We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud.
- We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Dit voorstel draagt bij aan de doelen:

- We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen.
- We voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan en/of dat schulden onnodig hoger worden door het bieden van preventieve ondersteuning, vroeg signalering en nazorg.
- We bieden dienstverlening aan huishoudens met financiële problemen en begeleiden huishoudens met problematische schulden en kleine ondernemers (MKB-ers/ZZP-ers) om duurzaam uit de schulden te komen.

Argumenten

1.1 Als we niets voor deze groep doen, vallen zij tussen wal en schip.

Het bestaande beleid en de eerder ingezette ondersteuning (zowel landelijk als lokaal) blijkt onvoldoende voor huurders van flats met blokverwarming.

- a. Eind 2022, begin 2023 kende de gemeente Nijmegen **het lokale Noodfonds voor Energiekosten**. Dit noodfonds is inmiddels gesloten. De regeling die voorligt is geen verlenging van het Noodfonds voor Energiekosten, maar een nieuwe regeling bedoeld voor een specifieke groep mensen (huurders van flats met blokverwarming) die, vanwege omstandigheden waar zij zelf geen invloed op hebben, met zeer hoge kosten voor energie zijn geconfronteerd.
- b. Sinds 1 januari 2024 is **bijzondere bijstand voor energiekosten** mogelijk in de gemeente Nijmegen, om in individuele situaties financiële ondersteuning te kunnen bieden bij hoge energiekosten. De energiekosten waarmee de groep huurders van flats met blokverwarming nu wordt geconfronteerd zijn echter zo hoog dat bijzondere bijstand onvoldoende is voor deze noodsituatie. Daarnaast zou ondersteuning via de bijzondere bijstand veel uitvoeringscapaciteit vragen van de gemeente.
- c. Naast bijzondere bijstand voor energiekosten kon in 2022 en 2023 een deel van de bewoners die in aanmerking komt voor deze regeling ook een beroep doen op de **energietoeslag**. Desondanks worden de huurders op dit moment geconfronteerd met een zeer hoge afrekening én hoge nieuwe maandelijkse termijnbedragen. De energietoeslag van €1300,- is bij deze bedragen ook onvoldoende.
- d. Tot slot konden mensen met een blokaansluiting geen aanvraag doen bij het op 20 maart 2024 gesloten **landelijk Tijdelijk Noodfond Energie**. Zij hebben namelijk geen eigen energiecontract.

1.2 We voorkomen hiermee direct (het ontstaan van) problematische schulden.

Uit gegevens van de woningcorporaties en de gemeente Nijmegen is het duidelijk dat veel huishoudens van de getroffen panden een laag inkomen hebben. Zij hebben weinig tot geen financiële ruimte om deze bijzonder hoge eindafrekening te betalen. Veel bewoners moeten bijvoorbeeld rondkomen van een bijstandsuitkering, Wajong, AOW, hebben een bewindvoerder of krijgen schuldhelpverlening. Door de eindafrekening over te nemen voorkomen we dat bewoners een (problematische) schuld opbouwen of vergroten. De eerste €100,- van de eindafrekening komen niet in aanmerking voor deze regeling. Dit zien

we als een normale schommeling in energiekosten. Het voorkomen van schulden is een belangrijke ambitie van de gemeente Nijmegen. Door schulden te voorkomen worden problemen op andere levensgebieden en de bijkomende hoge maatschappelijke kosten voorkomen.

1.3 Dit is een eenmalige, zeer bijzondere situatie.

Dit voorstel is gericht op een groep inwoners die weinig invloed heeft op hun woonsituatie. Het zijn inwoners die geen eigen energie in kunnen kopen, hun maandtermijnen niet aan kunnen passen en in relatief slecht geïsoleerde appartementen wonen. In Nijmegen gaat het over 2.300 huishoudens met blokverwarming van Portaal, Talis en Woonwaarts. Het probleem speelt nu bij 476 van deze huishoudens. Woningcorporaties zullen zich in 2024 ook inspannen om eenzelfde situatie in 2025 te voorkomen door beter te isoleren, het gesprek aan te gaan over energieverbruik en goed door te verwijzen naar hulpverleners als dat nodig is. De subsidieregeling die nu voorligt wordt daarom na vaststelling voor beperkte tijd opengesteld (tot 1 januari 2025) om de woningcorporatie de tijd te geven de problemen voor dit jaar op te lossen. Vooralsnog en naar verwachting gaat het alleen om Portaal. Vanwege de huidige ontwikkeling rondom de energieprijzen gaan we er van uit dat dit probleem de komende jaren niet in dezelfde mate zal spelen en dat dan de ondersteuning vanuit bestaand beleid voldoende is.

2.1 Dit is een efficiënte manier om zoveel mogelijk bewoners te helpen.

We weten dat deze situatie op dit moment het meest schrijnend is bij Portaal. Door Portaal te mandateren voor de uitvoering van de regeling wordt geen extra inzet van de eigen gemeentelijke uitvoeringscapaciteit gevraagd. Het is een administratieve oplossing voor de gemeente en de uitvoeringslast ligt bij Portaal. De gemeente houdt de komende maanden in de gaten of er extra inzet nodig is om bewoners te ondersteunen bij geldzorgen of andere hulpvragen.

Kanttekeningen

1.1 We kopen alleen de jaarrekening van 2023 af.

Dit voorstel biedt nog geen oplossing voor de verhoogde termijnbedragen. De gemeente mag ook geen bijzondere bijstand verstrekken voor vaste kosten, zoals een termijnbedrag van energie. Om toch een duurzame oplossing te bieden, werken we samen met woningcorporaties. Portaal zal ook capaciteit beschikbaar maken om te kijken of huurders de nieuwe termijnbedragen kunnen betalen en of er extra ondersteuning nodig is. Zij doen bijvoorbeeld een voorzieningencheck, ook voor bewoners die niet in aanmerking komen voor deze regeling. Tot slot is een korte lijn met de Financieel Experts in de Wijk mogelijk.

1.2 Dit voorstel kan leiden tot overcompensatie.

In dit voorstel hanteert de gemeente geen inkomens- en vermogensgrens. Dat betekent dat huurders met een goed inkomen en voldoende vermogen ook gecompenseerd worden. Het college wil echter snel handelen en de schrijnende situatie oplossen. Als er een regeling via de bijzondere bijstand komt, moeten huurders zelf een aanvraag indienen. Met dit voorstel kan de corporatie zelf de openstaande rekening betalen, wat veel stress-sensitiever is. Daarnaast zijn de termijnbedragen voor 2024 een stuk hoger. Deze huurders kunnen de beschikbare ondersteuning dus goed gebruiken.

2.1 Het is niet uit te sluiten dat andere woningcorporaties een beroep doen op de subsidieregeling.

De problematiek bij huurders van Portaal is groot door het ongunstige moment van inkopen. Dit is zover bekend niet het geval bij de andere woningcorporaties. Wij verwachten daarom dat huurders van andere corporaties geen beroep zullen doen op de regeling. Voor inwoners die in de problemen komen vanwege energiekosten, is er altijd ondersteuning mogelijk via de Financieel Expert in de Wijk. Ook kijkt de Financieel Expert of bijzondere bijstand voor energiekosten een oplossing biedt.

Financiën

Op basis van de informatie die wij hebben ontvangen van Portaal verwachten wij dat de regeling circa € 500.000 zal kosten. Deze kosten kunnen worden gedekt binnen taakveld Inkomensregelingen, programma Werk en Inkomen, Bijzondere bijstand 60132.S3364.44015. Deze middelen zijn beschikbaar doordat wij verwachten minder uit te geven op de energietoeslag. Dit is tevens door het college gemeld in de Eerste Voortgangsmonitor op 19 juni j.l. De middelen worden met deze subsidie voor hetzelfde doel ingezet als de energietoeslag: het opvangen van hoge energiekosten.

De middelen energietoeslag zijn dit jaar beschikbaar binnen het programma Werk en Inkomen. Dit zijn niet de middelen die over waren vanuit het lokale Noodfonds voor Energiekosten, vanuit de gemeentelijke aanpak energiecrisis. Deze middelen zijn met de vaststelling van de Stadsrekening 2023 op 5 juni 2024 teruggevloeid naar de algemene reserve.

Vervolg

De gemeente maakt via de subsidieregeling het geld beschikbaar voor de woningcorporaties. Wanneer het college beslist twee vaststelt is Portaal bevoegd om de regeling uit te voeren. Portaal zet ook extra capaciteit in om in gesprek te gaan met bewoners, om te kijken naar hun financiële situatie. Portaal verantwoordt de uitgaven van de subsidie uiterlijk 1 februari 2025.

Bijlage

1. Regeling noodfonds eindafrekening blokverwarming gemeente Nijmegen
2. Raadsinformatiebrief compensatie blokverwarming
3. Persbericht noodfonds eindafrekening blokverwarming